

Sygn. akt IV CSK 118/16

POSTANOWIENIE

Dnia 12 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Górski

w sprawie z powództwa T. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
przeciwko W. Spółce Akcyjnej w O.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 12 października 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 6 listopada 2015 r., sygn. akt I ACa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;
zasądza od powoda na rzecz pozwanego 7.200 (siedem tysięcy
dwieście) zł kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu
kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu, dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Pełnomocnik powoda T. sp. z o.o. w W. w skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 6 listopada 2015 r. wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania oparł na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

W uzasadnieniu wskazano, że istnieje potrzeba wykładni „art. 483 § 1 Kodeksu cywilnego, w związku z art. 494 § 1 Kodeksu cywilnego, w związku z art. 353¹ Kodeksu cywilnego w zakresie możliwości i warunków skutecznego zastrzeżenia w umowie postanowienia o karze umownej w związku z odstąpieniem od umowy, w przypadku, gdy podstawą odstąpienia od umowy było niewykonanie świadczenia pieniężnego”.

Przez istotne zagadnienie prawne rozumie się problem o charakterze prawnym powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter nowy i rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozstrzygnięcie stwarza realne i poważne trudności, a którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/2013, nie publ.). Jeżeli w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołuje się na występowanie w sprawie

istotnego zagadnienia prawnego, powinien to zagadnienie precyzyjnie sformułować i wskazać argumenty, które prowadzą do rozbieżnych ocen (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r. II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11).

W judykaturze dominuje pogląd, że brak jest podstaw do domagania się zasądzenia kary umownej zastrzeżonej na wypadek odstąpienia od umowy, jeżeli podstawę do odstąpienia od umowy stanowiło niewykonanie zobowiązania pieniężnego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2007 r., III CSK 288/06, OSP 2009, nr 4, poz. 39). Sąd Najwyższy wskazał w uzasadnieniu uchwały składu 7 sędziów - zasady prawnej z dnia 6 listopada 2003 r., III CZP 61/03, (OSNC 2004, nr 5, poz. 69), że „dominuje trafne przekonanie, że kara umowna nie może odnosić się do niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązań pieniężnych, stąd za odosobnione należy uznać stanowisko (...) dotyczące możliwości zastrzegania kary umownej w razie niewykonania świadczenia pieniężnego. Niedopuszczalne jest zatem zastrzeganie kary umownej w zakresie zobowiązań pieniężnych sensu stricto (por. np. art. 358¹ § 1 k.c.), jak i zobowiązań pieniężnych w szerokim znaczeniu (...) Przesłanką powstania roszczenia wierzyciela o zapłatę kary umownej może być każda postać niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego przez dłużnika”. Także w uzasadnieniu uchwały z dnia 18 lipca 2012 r., III CZP 39/12 (OSNC 2013, nr 2, poz. 17) wskazał, że z art. 483 § 1 k.c. wynika, że kara umowna jest związana z odpowiedzialnością odszkodowawczą za szkodę spowodowaną niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania niepieniężnego.

Odosobniony pogląd prezentowany w wyrokach SN z dnia 13 czerwca 2008 r., I CSK 13/08 (nie publ.) oraz z dnia 21 maja 2014 r., II CSK 529/13 (nie publ.) opiera się na założeniu, że niewykonanie zobowiązania przez stronę zobowiązaną do świadczenia pieniężnego nie zawsze przesądza o charakterze zobowiązania, za które zastrzeżono karę umowną (por. także wyrok SN z 17 grudnia 2008 r., I CSK 240/08, nie publ.). Wobec jednak wyraźnej dominacji stanowiska, zgodnie z którym karę umowną można zastrzec jedynie co do świadczeń niepieniężnych, w konkluzji należy stwierdzić, że powołana we

wniosku przesłanka nie została wykazana. Okoliczności sprawy nie wskazują także na występowanie innych przesłanek przedsądu (art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Na wniosek pozwanego zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną Sąd Najwyższy orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. oraz § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800).

jw